

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se pri-
mesc. — Manuscrisul nu se
retrimite.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
la Viena: la N. Dukas Nachf.,
Ruz. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf. Anton Oppelt.
la Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colônă
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
le și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I V .

„GAZETA“ iese în dăcare dl.
ABONAMENTE PERITR ANSTRO-UNGARIE:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de *Dumneacă* 3 fr. pe an.
PERITR ROMÂNIA și STRĂINĂȚATE:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Dumneacă* 3 franco.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țintru și din
afară și la d-nii colectorii.
ABONAMENTUL PERITR BRASOV
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80, etajin
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în osă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 corone. — Un esemplar
10 bani. — **Atât abonamentele**
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 249.

Brașov, Vineri-Sâmbătă 10 (23) Noemvrie.

1901.

Cestiunea universităților.

Pe lângă alte multe s'a ivit acum în Austria și cestiunea universităților. În același timp, când Cehii ridică în parlament postulatul de a se înființa o nouă universitate cehică în capitala Moraviei, pretind și Slovenii, și Italienii, și Rutenii să li-se înființeze câte o universitate.

În ședința de Marți a camerei vieneze Rutenii galițieni au și făcut o propunere de urgență, cerând ca teatre paralele cu limba de propunere rusescă pentru toate ramurile de știință la universitatea din Lemberg, cu alte cuvinte — o universitate paralelă rutenă. Acestei propuneri i-a premers o mișcare națională rutenă în Lemberg. S'a ținut o mare adunare și studenții ruteni au demonstrat în mod lărmuitor, ba escesiv chiar pentru egala îndreptățire a limbii rutene la universitatea polonă.

Ast-fel de demonstrațiuni scim, că a făcut și tinerimea slovenă la universitatea din Viena și nu mai rămâne decât ca deputații sloveni din cameră să urmeze exemplul Rutenilor și să facă și ei propunere de urgență, după-ce, cum se dice, s'au asigurat deja de sprijinul Cehilor.

Încât privește pe Italienii din Tirol sudic pretenșiunea lor de a li-se crea o universitate italiană e mai vechiă. Și până acuma, pentru Italienii, s'au fost introdus la universitatea din Insbruk cursuri speciale italiene mai ales la facultatea juridică. Aceste cursuri paralele de drept și o catedră în limba italiană la facultatea filosofică pentru istoria literaturii popoarelor romane, e tot ce regimul austriac a făcut pentru Italienii austriaci. Cu atâta însă accepția n'au fost și nu sunt mulțumiți, ei stăruie deci tot mai mult să aibă o universitate proprie italiană la Triest.

S'a dis, că, dacă se va satisface acest postulat al Italienilor, vor cere toate popoarele până și Slovacii din

Moravia și Români din Bucovina câte o universitate deosebită.

Și adecă de ce nu ar pretinde? Ne aducem aminte, că cunoscutul consilier de curte br. Helfert, într'o broșură politică a sa senșională, ce apăruse înainte cu vre-o douăzeci de ani, stăruia cu argumente foarte puternice ca în Cernăuți să se ridice nu o universitate germană, ci una română.

Bărbatul acesta politic era un cunosător profund al stărilor din monarhia și înțelesese mai bine ca mulți alții, care era chiamarea ei. A fost înțeles și aceea, că nu era o necesitate de o universitate germană în Bucovina, ci de una română, care să fie un puternic punct de atracțiune spirituală și morală pentru întreg românismul din împărăția și din afară.

Când a scris broșura despre care vorbim, br. Helfert era cu prea multe considerațiuni față cu Ungurii din Transilvania și deci a întrelăsat de a-le spune, că ei și mai mult de cât cei din Austria trebuiau să urmeze aceea politică înțeleptă și să nu umble să facă din universitatea dela Clușă o cetățue a sovinișmului lor violent și intolerant.

Diarele evreo-maghiare vorbesc cu ironia de stările austriace, unde încep a cresce universitățile naționalităților ca bureții. În patima lor orbă ele nu vîd, că ceea-ce se petrece ađi în țările austriace este un preludeu al evenimentelor, ce vor urma și în partea ungară a monarchiei în mod neîncunjurabil.

Orî doră cele trei și jumătate milioane de Români dela noi să aibă mai puțină îndreptățire de-a pretinde o universitate română, decât Italienii și Slovenii din Austria?

Ni-se va replica, că acesta nu se pôte în Ungaria fiind-că cei dela stăpânire nu-o voesc și legile aduse de ei nu-o admit. Orî cine va arunca însă o privire asupra chartei, va trebui să esclame, că nu este cu puțință, în veacul al douăzeciilea, să

se susțină pentru durată o astfel de situațiune, nu numai nedreptă dăr și nenaturală; va trebui să se convingă, că nu pôte fi decât o cestiune de timp înființarea unei universități române și pentru Români de aici.

Camera magnaților a desbătut în ședința ei de Miercuri adresa de răspuns la mesagiu. Discusiunea a deschis'o contele Ferdinand Zichy, care ca tot-déuna așa și de rëndul acesta a urgitat reviziunea legilor politice bisericesci și a atacat liberalismul. — Contele Descuffy s'a ocupat cu cestiuni economice. El laudă de altfel era-Szell, pe care o numi cinștită. La discusiune a mai luat parte și Iuliu Kautz, fostul guvernator al băncii austro-ungare. El invită guvernul să facă economii la investițiuni și propune a-se încheia oât mai multe convențiuni comerciale internaționale, chiar și când ele ar fi mai nefavorabile, decât convențiunile actuale.

La vorbirile acestea a reflectat ministru-președinte Coloman Seell. Pe Dessewffy și Kautz i-a liniștit în privința, că guvernul va menține echilibrul budgetar și nu va espune țera la pericolul deficitului. Convenții comerciale va încheia guvernul atâtea, câte se vor puté încheia pe lângă condițiuni echitabile. Față cu contele Zichy a esplicat însemnătatea liberalismului. Menirea lui în Ungaria este „a consolidă, a descolta statul maghiar și a-l întări. Tot ce e în legătură și e compatibil cu acesta, e liberalism, tot ce se opune acesteia, nu e liberalism“.

Camera a primit în general adresa și a procedat îndată la desbaterea specială, după care ședința s'a închis.

Congresul pentru autonomia catolică, după cum anunță „Pol. Corr.“, nu se va întruni decât în Ianuarie 1902.

Slovacii și alegerile municipale. Foile unguresco și mai ales „Egyetértés“ țină cumplit, că la alegerile municipale din comitatele locuite de Slovaci, candidații acestora au reușit splendid. În comitatul Turoș candidații slovaci au fost aleși pretutindenți cu unanimitate. În Kostyan a

căput chiar vice-spanul *Benicsky Kalman*, deși are acolo mare proprietate. În Turoș-St.-Martin a fost ales Paul Mudronyi și Pietor, redactorul dela „Narodnie Nov.“ Dintre candidații Slovacilor numai trei au căput. În cercurile Mijava și Brezo au fost aleși toți ooriei partidului. Eță ce scrie „Narodnie Noviny“ din acest incident:

„Pretutindenți omenii noștri vîd, că puțin ș'au bătut capul cu naționalitatea lor; poporul nostru începe să vadă acum gravitatea și însemnătatea acestui lucru. Nu înzadar am sêmănat și am plantat. E drept, că procesul desvoltării nōstre nu merge destul de repede. Să ne servescă drept mângăere, că tinerimea inteligentă vine cu grosul în tabăra nōstră și se deșteptă la cunoscință chiar și în ținuturi, unde până acuma a domnit liniște și întunerec. La ultima alegere însuși poporul și-a accentuat naționalitatea sa... Am învins pe întrega liniă. Poporul nostru nu mai lasă să i-se poruncescă, ca până acum, fiind-că vede, că cel puțin în parte sôrtea lui e pusă în mâinile proprii. Șoind el, că pôte să-și impună voința, nu se mai lasă a fi amăgit. De altfel sperăm, că peste trei ani vom obosi în luptă, dacă și după alegeri vom luora pentru deșteptarea și luminarea poporului nostru“...

Proiectul colonisărilor, care este terminat deja mai de mult la ministerul de agricultură, a trecut dîilele acestea și prin ministerul de justiție, unde revizindu-se a fost intru toate aprobat. Foile maghiare spun, că acesta este nu proiect detaliat și bine motivat. De sigur, că dela el se așteptă salvarea „ideii de stat“.

Partidul kossuthist în Satmare câștigă teren din ce în ce mai mult Acest lucru s'a observat nu numai la alegerile parlamentare, dăr și la cele municipale. În Careii-mari toți candidații kossuthiști, opt la număr, au reușit. În cercurile Csenger, Mátészalka și Sätmar au avut majoritatea. În cercurile Mottinului și al Petridului a reușit partidul popular.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

(13)

Natură și viață.

De E. Sienkiewicz, trad. de I. C. Frunză

— Continuare. —

8. La curtea boerului.

Balconul dela casa boerescă era împodobit cu viță sêlbatecă; de aici aveai o privire cătră curte și cătră o stradă plantată cu plopi pe de ambele margini. În acest balcon lua boerul caféua după masă. Tocmai se aflau acolo boerul însuși dimpreună cu canonicul Ulanowski, cu vicarul Ciolk și cu un revizor dela rachierie, cu Stolbički. Proprietarul, Pan Scorabiewski, un om corpolent, cam rotunjour și roșu în față, cu nisce mustăți mari, ședea într'un fotel și fuma din ciubuc. Dòmna casei punea caféua în feligene, ér revizorul, un om sceptic, lua în zeflemea pe bătrânul canonic.

— Ian spune-ne ceva, domnule canonic, despre bătaia aceea vestită... — dîse revizorul.

— Cum? întrebă canonicul, punându-și mâna la ureche.

— Despre bătaie! — repetă revizorul ceva mai tărișor.

— Așa?... Despre bătaie? — întrebă din nou canonicul și începă să șoptescă ceva și să se uite în tavan, ca și cum ar voi să se concentreze și să-și aducă aminte. Revizorul era gata să începă să ridă, toți așteptau cu nerăbdare povestea, pe care o audiseră de sute de ori, căci bătrânul nu puté fi în societate, fără să povestescă din nou întemplerăa cu bătaia.

— Și adecă cum? — începă canonicul — eram p'atunci încă vicar, Gladis era paroch... Așa e... El a zidit din nou altarul... O podobă pe vecl... Eu dîc îndată după liturghie: {domnule paroch?... El întrebă ce-i? Așa cred, am dîs eu, că are să se întemple ceva. Atunci el a dîs: și eu cred, că are să fie ceva. Ne uităm și ce vedem? Prin dosul morii de vînt numa ce

nu vin nisce călăreți, apoi infanterie, apoi un stég și tunuri... Îndată am gândit în mine: ce vine din cealaltă parte? Sunt oi? Nu, nu erau oi, era cavalerie. Când s'au întelnit strigară: popas! Tot ast-fel făcură și ceilalți, se opriră. Numa ce de-odată se arată o altă cavalerie din pădure, unii la dreapta, alții la stînga, ér cei-lalți după ei. Acum vădără, că e lucrul ciorilor, că le vine în spate. Încep să puște și de după deal bubuiău tunurile. Veđi domnule paroch? am întreat eu, și preotul dîce: Vêd, cum se nu vîd, colo se trage cu tunuri și cu carabine: unii alérgă cătră rîu, cei-lalți voiesc să le taie trecerea, s'au încêrat! Acum unii, acum cei-lalți sunt d'asupra. Vuet, fum și flacări! Au ajuns la baionete! Atunci mi-se pără, că unii erau mai slabî. Domnule paroch — am dîs eu — cei-lalți au apucat'o d'asupra! El dîce: și eu cred tot așa, au ajuns d'asupra, sunt mai tari. Nici n'am isprăvit vorba și unii o luară la fugă, ér cei-lalți după ei; grôza începă, unii se înecau în rîu, alții erau striviți séu prinși și așa cred, că acum s'a

sfrîșit... dăr n'a fost așa!... tocmai spun că:...

Dîcînd aceste vorbe bătrânul își mișcă mâna și aședându-se mai bine pe scaun așipi, și numai capul i-se mișca mai tare ca de obicei și-și înholba ochii din căte. Revizorul ridea cu lacrimi.

— Prê cuvioșe părinte! așî vré să șoii, care a biruit, unde și când a fost lupta.

— Hei!

— Aprôpe mă prăpădesc de rîs! — dîcea revisorul.

— Pofțiți o țigară?

— Pofțiți încă o cêșcă de cafea?

— Mulțămesc. Nu mă mai pot ține de rîs.

Domnii cari se aflau de față rideau și ei din complesanță față de revizor, deși povestea acesta rêsboinică, după-cum am fost spus, erau condamnați să o asculte în fiecare Duminecă. Era veselie și voie bună, dăr de-odată petrecerea fî întreruptă de-o

Din dieta ungară. În ședința dela 21 Noembrie a dietei, președintele comunității mulțumirea Maj. Sale la felicitarea dietei din incidentul logodnei archiducesei Elisabeta. Afară de acesta comunică, că *Barabas Bela* a renunțat la mandatul din Gyoma. Înainte de ordinea zilei ia cuvântul în cestiune personală *Weiss Berthold* susținând față cu *Pichler*, că și-a câștigat averea prin muncă cinstită. La desbaterea adresei ia cuvântul *Polzner Eugen*, susținând adresa *kossuthistă*. În timpul vorbirii sale de pe galerie un tânăr cu numele *Weiss Rudolf* a aruncat în sala de ședințe niște afișe tipărite cu litere roșii. *Weiss* a fost arestat, se dice, că e nebun. După *Polzner* ia cuvântul *Pichler*, care impută lui *Weiss*, că a dus corupțiunea între Săcui. *Weiss Berthold* combate pe *Pichler*. După *Weiss* vorbește Săcuiul *Györfy Gyula*, polemizând cu *Rakovsky* și susținând, că partidul popular a introdus în Transilvania ura confesională. (*Olay Lajos*: A fost un păcat a numi pe *Majlath Gustav* de episcop).

Situațiunea parlamentară în Austria.

Declarațiunea Germanilor din stânga.

Buletinele, ce sosesc din Viena despre starea lucrurilor în parlament, nu sunt favorabile.

A fost vorba, că Lunii șefii partidelor din stânga germană vor ține o conferință cu scop de-a decide să invite și pe *Cehii* la o conferință comună, care să facă posibilă o înțelegere a tuturor partidelor pentru regulata continuare a afacerilor parlamentare.

Germanii din stânga au lăsat să cadă deocamdată planul acesta și au spus într-o declarațiune vederile și hotărârile lor. Ei cer pentru întâi, ca bugetul să se desbată grabnic, cu eschiderea oricărei deliberațiuni asupra postulatelor cehice, pentru-ca până la Crăciun bugetul să fi primit cel puțin de comisiune, și să se potta decide provisoriu în ședințele camerei.

A doua propunere a reprezentanților germani din stânga se referă la programul lucrărilor după primirea bugetului, la pactul cu Ungaria și la tratatele comerciale. Pentru-ca guvernul să se potta răzima în aceste cestiuni pe voința unanimă a parlamentului — ei propun de a-se folosi pauza, ce va urma după rezolvarea bugetului, pentru o conferință cu *Cehii* asupra diferențelor naționale celor mai capitale, ca astfel partidele să se potta apropia și să potta proceda în comun în apărarea intereselor austriace. Măsurile pentru grabirea desbaterei bugetare să se discute într-o conferință a șefilor tuturor partidelor, ce avea să se țină erî, Joi, și la care s'a decis firesce a-se invita și *Cehii*.

Enunțiațiunea Cehilor tineri.

Alaltăeri, în 20 Nov. d. a. presiunile clubului *Cehilor tineri*, a marilor proprie-

tarî conservativi și clubul agrarianilor cehi, au ținut ședință comună. În această ședință s'a cetit *enunțiațiunea clubului Cehilor tineri*, care are să fie un răspuns la declarațiunea șefilor partidelor germane din stânga. Enunțiațiunea a fost primită de toți cei de față, dându-i-se astfel caracterul unei declarațiuni comune a partidelor cehe.

În enunțiațiune se recunoște, că situațiunea e serioasă și că nu sunt prospecte ca pactul (cu Ungaria) să fie rezolvat pe cale parlamentară, decât guvernul nu se potta răzima pe voința unanimă a reprezentanței poporului și decât din contră postulatele naționale se încercă cu cestiunea pactului.

Enunțiațiunea vorbește apoi delimba internă oficială, cu privire la care egala îndreptățire e garantată prin legea fundamentală. Reprezentanții cehi pretind numai ceea-ce a fost în us mai mult de doi ani, fără de-a păgubi administrația statului și fără de-a vătămă drepturile naționale ale Germanilor. (Înțelege aici practicarea timp de doi ani pe baza ordonanțelor de limbă, cari au fost desființate).

Decă s'ar rezolva grabnic cestiunea limbii oficiale boeme, acesta ar aduce cu sine soluțiunea pentru rezolvarea bugetului și a tuturor celorlalte proiecte urgente. Acest postulat de limbă și postulatul înființării unei universități în Moravia, nu sunt cum se dice, o metodă de-a ridica nouă pretențiuni — ci sunt postulatele cele mai îndreptățite.

Reprezentanții *Cehilor* vor să participe la discușiunea asupra sanării grelelor jurstări — der până când nu se va delătura nedreptatea, ce li-se face, și nu se va face imposibilă reînvierea obstrucțiunii, mângâierea, că în viitor se vor discuta și cestiunile de litigiu naționale, nu ofere nici o garanță pentru viitor. Nici reprezentanții *Cehilor* nu trec cu vederea marile lipse economice, de aceea ei au încercat ca printr'o comună lucrare economică s'ajungă și la o apropiere politică, der speranțele nu li-s'au împlinit.

În fine declară reprezentanții cehi, că ei nu pot renunța la niște postulate așa de modeste și drepte și că după cum se vor purta guvernul și partidele față cu aceste postulate, așa își vor îndrepta și ei atitudinea parlamentară.

Enunțiațiunea de mai sus nu se consideră în cercurile germane ca favorabilă înțelegerei. Din ea nu se potta sci nici măcar cum se vor purta *Cehii* față cu desbaterea bugetară. Unii cred însă totuși, că ei vor lăsa să treacă bugetul și că pe baza acesta s'au învoit și marii proprietari a primi enunțiațiunea de mai sus.

Amintiri contimporane.

Sub titlul de mai sus d-l V. A. *Urechia* publică o serie de articole în *diarul* din București „*Secolul XX*”.

Intr'unul din aceste articole d-l *Urechia* istorisește un incident de pe vremea, când d-sa era ministru al cultelor și instrucțiunei publice (1881). Reprezentantul austro-ungar de pe vremuri *Hoyos*, i-a cerut d-lui *Urechia* înlăturarea din școlile publice a cărților și hărților, ce pomeniau de *Dacia*. Dăm însă cuvântul d-lui *Urechia*:

În primele luni după Iunie 1881, adică după formarea noului minister *Ion Brătianu*, s'a petrecut o împrejurare, ce nu trebuie să uit de-a o înregistra și aici. Ministrul austro-ungar *D. Hoyos*, bărbat de altmintrele din cei mai simpatici, ascultând de nesăbuitele reclamațiuni ce-i veniau dela *Budapesta*, de câte-ori întelnea pe primul ministru *I. Brătianu* fi cerea înlăturarea din școlile publice de cărți și de hărți pomenind de *Dacia*, adică de-o țără cuprinzând și toate provinciile din *Ungaria* și *Austria* locuite de *Români*.

— Scapă-ne, colega, imi dicea șeful nostru *I. Brătianu*, de *Hoyos*. Veți ce este de făcut, ori dă răspuns la cererea lui.

Nu peste multe zile dela această vorbire, mi-se anunță, la minister fiind, visita d-lui ministru *Hoyos*.

După salutările obișnuite, ministrul austro-ungar — în două circumstanțe mai mult ungar, decât austriac — pune pe biroul meu câte-va cărți și hărți utilizate prin școlile noastre:

— Am venit, Escelență — imi dicea d-l H. — să reclam la d-ta, după convorbirea ce am avut cu Escelența Sa d-l prim-ministru, contra unor cărți didactice, cari...

— Sciu, Escelență, răspund eu întrepunzându-mă. Der veți conveni lesne, Escelență, că guvernul dela *Budapesta* se impresionează de prea puțin lucru. Ce este de-a ni-se cere nouă de d-ta și ce este a vă cere noi d-tale, este să respectăm cu scumpătate hotarele fizice, ce împrejurările au pus între *România* și *Ungaria*. Apoi sper, că de așa nerespect n'aveți a vă plânga... Intru cât d-l colonel *Gorjan*, publicând o hartă a *Daciei*, în care înglobază *Ardealul* și *Bucovina*, pôte să ne emoționeze? Apoi noi dela guvernul *României* vă putem arăta deci de cărți și hărți unguresci, în care se pomenesce de-o *Ungarie* întinsă până la *Marea-Negră*, și n'am adus nici o reclamațiune...

Și acestea dicend, scot din cutia biroului o colecțiune de cărți și hărți unguresci, ce avusesem precauțiunea să-mi procur prin ilustrul mereu coleg academician *George Barițiu*, cărți și hărți panmaghiariste.

Tablou.

D-l ministru *H.* rămase vădit surprins de răspunsul concret ce-i dădeam.

— Să nu ne emoționăm, Escelență, adaug a dice, de urmărirea idealurilor mai mult ori mai puțin legitime prin cărți și hărți... Destul e pentru noi, guverne, să fim noi cu minte echilibrată...

Visătorii generoși pot continua să viseze la *Budapesta* ori la *București*... Nu cu visuri, ori cât de generoșe, se modifică harta țărilor!...

— Da, Escelență, der ori-cum fie, în școle nu se cade să se predea învățături false...

— De acord, Escelență, der ecă, eu nu vă reclam contra învățăturilor false, ce se predau în școlile unguresci... Și vedeți, nu o hartă, ca a lui *Gorjan*, nu 3 cărți vă arăt eu, ci un număr înscuit... Și apoi ce este fals în cartea, care făcend istorie, pomenesce de-o țără, care altă-dată a existat cu numele de *Dacia*?... Pot eu să surprim din istoria *Ungariei* pe *Arpad*, ori pe *S-tul Ludovic*?

Să lăsăm istoria să-și grăescă graiul și noi să grăim pe al nostru modern, cu hotare fizice determinate prin tratate, cu relațiuni amicale de bună vecinătate.

Ne-am despărțit nu cred tocmai prietenii buni, der din acel moment, până-ce în *Aug. 1882* eu am eșit din minister, n'a mai eșitat comitele *H.* cestiunea cărților didactice... *Nemuritorul I. Brătianu* rise mult când i-am povestit conversațiunea schimbată.

— Mai adună, colega, cărți unguresci ca cele ce i-ai arătat... Cine scie ca ce ne mai pot servi.

SCIRILE DILEI.

— 9 (22) Noembrie.

„*Albina*” și *Săcuii*. *Diarul* „*Ellenzék*” din *Clușă* și alte *diare maghiare* aprôpe în fie-care număr țină, că „*Albina*” din *Sibiu* face cuceriri printre *Săcui* și că prin „agentul” său din *Hașfalău*, părintele *Doctor*, a împărțit în timpul din urmă sute de mii de corône ca împrumut. La aceste ineptii inventate de fantasia aprinsă a vruni scrib șovinist, răspunde acum cu date directorul „*Albinei*”, d-l *P. Cosma*, arătând că părintele din *Hașfalău*, care este bărbatul de încredere al „*Albinei*”, însă nu așquisitor său agent, a primit în timpul din urmă numai suma de 2600 corône pentru împărțire la cei ce au solicitat împrumutul „*Albinei*” — nici decum însă sumele fabuloșe colportate cu atâta ușurință de *pressa maghiară*.

Demonstrațiunii în Lemberg. Am semnalat deja, că la universitatea din *Lemberg* s'a făcut alaltăeri o mare demonstrațiune studențescă. *Studenții ruteni* voiau să țină un meeting cu scop de inițierea mișcării în favorul înființării universității rutenene. Fiind și de prelegeri, rectorul n'a permis să se țină meetingul. Cu toate acestea studenții ruteni au decis să țină meetingul. S'au adunat deci alaltăeri în mare număr la universitate și începură o șogmotôșă consfătuire. Atunci apără rectorul *Rüdiger* și-i provocă să se împrăscie. *Studenții ruteni* strigară „*percat*” la adresa rectorului și începură să-l injure în limita

voce domolă și timidă, care se aușia din fața balconului:

— Să dea *Dumneșeu* bine!

Pan Scorabiewski se ridică îndată, merse la marginea balconului și întrebă:

— Cine-i aeolo?

— Eu sunt, *Rizepowa*.

— Ce cauți?

Rizepowa se plecă cât putu, căci avea copilul în brațe.

— Am venit să mă scap, luminate domnule, am venit să-mi dai o povață, un sfat.

— Draga mea, pentru *Dumneșeu*, lăsa-mă cel puțin *Dumineca* în pace! — grăi boerul, ca și cum în zilele de lucru i-ar fi stat vr'odată la dispoziție. Nu veți că am oșpeți. Nu pot pentru tine să-i las pe *dumnealor* singuri.

— Am să aștept...

— Ei bine, așteptă. Nu mă pot rupe în două...

Intr'aceea burtosul proprietar veni îndărăt clătănându-se în mersul lui greoi, er

Rizepowa se retrase până lângă zăbrelele grădinii, și rămase acolo cu totă smerenia. *Domni* își petreceau veseli, și risul lor ajungea până la sărmana *Rizepowa*, și nu-i făcea bine, căci era amărită grozav în sufletul ei. Mai târziu sosiră și domnul *Victor* cu domnișora *Iadwiga* și astfel întréga societate intră în odăi. Sorele se apropia de apus. În balcon veni feciorul de casă *lasing* și începă să așternă masa pentru ceai. Schimbă pânzătura, aședă ceștile și puse lingurițele în ele, producend o mare zângănelă. *Rizepowa* aștepta... aștepta din greu. Ii trecu prin cap ideea, să mergă acasă și să se întorcă mai târziu. Ii era însă frică, ca nu cumva să se întarție prea mult. Se puse jos în erbă lângă zăbrele și începă să-și lăpteze copilul. Copilul a supt și a adormit, avea însă un somn neliniștit, cu spasmuri, căci încă de diminișetă era cam bolnăvior. Chiar și *Rizepowa* se simția rău și prin spate îi treceau când răcori, când fierbințeli. Ea însă nu ținea seamă de acest lucru și aștepta cu totă răbdarea. Începă să se întunece și luna

se arată pe ceri. Masa era gata pentru ceai. O lampă ardea pe masa din balcon, der domni nu veniau încă, căci domnișora cânta la pian. *Rizepowa* se închina, dicea „*Tatăl nostru*” și „*Născătore de Dumneșeu*” și apoi gândia în sine, cum are să o scape *Pan Scorabiewski* de necazuri. Nu avea o idee limpede, cum și în ce fel are să fie scăpată, dar scia una, că adică boerul este cunoscut și cu comisarul și cu prefectul districtului. N'are decât să pună o vorbă bună și cu ajutorul lui *Dumneșeu* lucrurile au să se schimbe. Pe lângă aceea gândea ea în sine: chiar decât *Zolcikiewicz* și primarul va pune bețe în rôte, prea luminațul boer vor sci el, unde am să-mi caut dreptul mai departe. „*Boerul* tot-déuna a avut inimă bună și a fost milos față de alții”, gândia biata femeie, „nu mă va părăsi nici pe mine”. Nici nu greșia în cugetul ei, căci într'adevăr boerul *Scorabiewski* era om de inimă. Iși aducea aminte, că tot-déuna a fost bun față de *Rizepa*, că mama lui *Rizepa*, *Dumneșeu* s'o erte, fusese doica domnișorei *Iadwiga*; tôte aces-

tea îi întăria credința și-i producea mângăiere inimei sale. I-se părea de tot firesc, că așteptă aprôpe două ceasuri întregi, și nici nu-și bătea capul cu lucrul acesta. Intr'aceea domni se întorseră erăși în balcon. *Rizepowa* vedea printre frunzișul de viță sălbatecă, cum domnișora turna dintr'o cană de argint ceaiul, său cum dicea de obicei răposata mamă lui *Rizepa*, „o apă binemirositoare, din care decă beai, și-se umple totă gura de parfum”. — Începură să bea cu toții, și-și petreceau și rideau vesel. Abia acum i-se limpedi capul *Rizepovei* și observă, că într'adevăr boerimea e împărțită de mai multă fericire, decât țărâniimea, și lacrimile — ea însăși nu scia de ce — începură să-i curgă pe obraz. După lacrimi biata femeie fu cuprinsă de un alt necaz, căci feciorul de casă aduse la masă un castron mare de bucate, ce abuzau. Acum băgă ea de seamă, că nu mâncase nimic afară de-o ulcică de lapte, ce o luase adă diminișetă, și i-se făcu fôme cumplit.

(Va urma)

rutenă. N'au lăsat pe rector să vorbească și când pedelii încearcă să facă ordine, pe trei din aceștia i-au bătut. În fine rectorul fu silit să se depărteze. După această tinerii ruteni eșiră la stradă, au aranjat o demonstrație dinaintea redacției ziarelor „Dziwnik Polski” și „Gazeta Narodowa”, apoi s'au dus la casa rutenă și au decis de a adresa guvernului o petiție, cerând înființarea universității rutene. Deciziunea lor au comunicat-o telegrafic deputatului ruten din „Reichsrath” Romanczuk.

Afacerea Wallburg. În fața tribunalului corecțional din Budapesta s'a judecat procesul lui Ernest Wallburg, care era acuzat de escrocherii. La acest proces s'a vorbit și de raporturile, ce le-a avut Wallburg cu repositatul arhiduce Ernest. Apărătorul Dr. Pichler a pus notarului Bela Gassner, citat ca martor, întrebarea, dacă l'a reprezentat pe Wallburg și dacă avea speranță de a obține ceva dela curtea imperială. Gassner răspunde, că da, a reprezentat interesele lui Wallburg și ale surorilor lui însă numai scurt timp și că ei puteau aștepta cu drept cuvânt să oapete bani de la curte. El a adresat în numele lui Wallburg la timpul său petiția la împăratul și la arhiducele Rainer și a intrat în tratative cu contele Geluchowski și cu directorul cancelariei de cabinet al Maj. Sale. Baronul Chertek, directorul fondurilor familiare imperiale, l'a invitat pe Gassner la Viena, unde s'a și dus și a fixat pretensiunile lui Wallburg în suma de 400.000 fl. Baronul Chertek a răspuns, că suma este prea mare, cu toate acestea a promis, că va face tot posibilul ca să aranjeze afacerea. Sentința tribunalului din Budapesta fu favorabilă, Wallburg a fost achitat.

Furt de aur în Baia-mare. Mineralele din minele din Baia-mare și împrejurime, după ce se topește în usinele din Fernezie se transportază la Baia mare sub control sever și se depun în casanele minelor de sub „Dealul Crucii”. De aici apoi se transportază la monetăria din Semnit. În aceste cazane au pătruns în noaptea de 19 spre 20 nișe hoști necunoscuți și au furat 880 gr. de aur amestecat și 220 gr. de aur curat. S'a pornit cercetări pentru descoperirea făptuitorilor.

Sfințire de biserică. Poimâne Duminecă 24 Noem. n. se săvârși sfințirea bisericii din Crisbav prin protopopul tractual asistat de administratorul parohial.

O îngrozitoare dramă familiară. În noaptea de 19 spre 20 Novembre s'a petrecut o teribilă dramă familiară în Mehala, lângă Timișoara. Un tată de familie a descoperit două glonțe dintr'un revolver asupră soției sale, pe care a rănit-o grav, apoi a împușcat asupra copilului său, care însă ca prin minune a scăpat cu o rană ușoară. Asentatorul este Iosif Nicolovici negustor de porci în etate de 30 ani. El suferă de tuberculoză și de mult timp se ocupa cu gânduri de sinucidere, voind chiar să îndemne și pe nevastă-sa, născută Caterina Cooocian, să mără împreună cu el. Femeia cănta să-l consoleze și să-l abată dela asemenea gânduri. În noaptea amintită s'a sculat din somn și luând revolverul, l'a descoperit asupra femeii și pe urmă asupra copilului și a fugit la Timișoara, unde a vagabondat totă noaptea până l'a prins poliția. Femeia a fost nimerită în cap și e puțină speranță să scape cu viața. Ea a fost transportată dimineața la spital. Nicolovici a fost arestat.

„Jestem”. Ziarul polon „Kuryr Lwowski” publică o telegramă din Przemysl spunând, că în arestul militar de acolo sunt închiși mai mult de 30 ofițeri în rezervă, care la controla din est-an au răspuns cu „jestem” în loc de „hier”. Unul din ei fu condamnat la 5 luni arest și i-s'a luat și gradul.

Despre tragicul duel din Insterburg zărele din Germania tot mereu scriu și acuma. Se zice, că nief ofițerii de artilerie, cari au condus pe Blaskovitz acasă nu erau tocmai trezi și că ei au vrut să-l rețină cu forța în locuința sa de gar-

zon, pe când Blaskovitz cerea să fie dus în noua sa locuință, pe care o închiriasă în vederea căsătoriei și unde se mutase deja. La acesta ar fi d'is Hildebrandt: „Ești beat ca un porc, nief nu soii unde locuiești”. — La înmormântarea lui Blaskovitz superintendentul Gemmel a ținut o predică, în care a condamnat în termeni violenți obiceiul barbar al duelului, care cere atâtea sânge nevinovat. Superintendentul a primit felicitări din mai multe părți, chiar și dela ofițeri superiori, pentru predica sa.

Falkai Lajos, faimosul curier postal care defraudase 40.000 cor. și fugise în America, de unde a fost estradat, a fost condamnat zilele acestea în Budapesta la 3 ani temniță.

Serată filantropică. Măne, Sâmbătă în 23 Noemvrie în sala hotelului „Orient” Nr. 1 se va da o serată de către societatea filantropică rom. catolică sub conducerea directorului de muzică Iuliu Iaschik. Din variatul program amintim „Die beiden Grenadiere”, de Schumann cântată de d-l V. Popovici, acompaniat pe piano de D-na Herm. Cimu. Intrarea de persoană 2 cor. Familie de 3 persoane 5 cor. Incepntul 1/2 8 ore. După producția dans Venitul destinat pentru îmbrăcarea elevilor săraci.

Cununii. D-șora Maria Câmpian și d-l Terentie Popovici își vor serba cununia Duminecă la 11 (24) Noemvrie în biserica gr. cat. din Tilișca.

„O înviere” și consecințele ei. Se scrie din Constantinopol: Săptămâna trecută s'a întâmplat, că un Armean, care trecea print'r'un bazar din Adana (Asia mică) cădu la pământ lovit de apoplexie. Îndată veni la fața locului medicul comunal, care constată mărtea. Recunoscându-se că-i Armean, cadavrul fu predat preoților dela biserica armenescă cea mai apropiată. În buzunarele lui nu s'au găsit destui bani pentru acoperirea cheltuielilor înmormântării. Prohodul fu amănat deci pe ziua următoare pentru a colecta bani dela Armenii filantropi. Cadavrul fu lăsat în acest timp într'un colț al bisericii. În timpul nopții însă Arménul, care era numai leșnat, s'a redespertat și vădându-se închis într'o temniță așa de strimă cum e cociugul, a început să sbiere din toate puterile. Preoții, cari dormiau în chiliele de lângă biserică, sculați din somn au alergat să libereze pe Armén. Dimineața prima persoană cu care se întâlni era omul, care l'a închis în cociug. Acesta, crezând, că-i spiritul mortului, a început să fugă, Arménul după el, cerând despăgubire pentru stricăciunea, ce i-a făcut în haine, când l'a așezat în cociug. Comerciantul de cociuguri vădând, că omul nu e spirit, căpătă curaj și ceru la rëndul său prețul cociugului. Luându-se la oertă, în care s'au amestecat pe urmă și alți trecători, situația Arménului a devenit oritică, căci mulțimea prinse partea celui-lalt, astfel, ca să scape de bătaie, Arménul a văcut de bine s'o ia la sănătoasă.

Illusionistul Carmellini se va produce măne, Sâmbătă sera în sala dela hotel „Europa”. Carmellini ni-s'a mai produs aici în Brașov și a avut succese desăvârșite așa că nu mai e nevoie să-i facem o recomandare specială.

6) Succes vindecător durabil. Durerile de reumatism, crucea spinării și alte părți ale corpului se vindecă cu efect sigur folosindu-se *spiritul și sarea A. Moll*. Prețul unei sticle 1 Cor. 90 fl. Se trimite zilnic cu rambursă postală de farmacistul și liferantul curții c. s. r. A. Moll Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincii se se ceră Spiritul A. Moll, provăcut cu marca de contravențია și subscriere.

Alegeri municipale.

Habic, 18 Nov. 1901.

Onorate d-le Redactor! Ca să vă facem idee despre decursul alegerii de membrii în congregațiunea comitatensă (Mureș Turda) cercul notarial Urisiul-de-jos și Beica-maghiară, de care aparțin 11 comune, dintre cari 10 curat române și una maghiară (amestecată), etă ce vă raportez:

Alegerea s'a ținut în 15 Noemvrie a c. sub prezidiul notarului Kassai Imre, no-

tar în Beica-maghiară, un om nervos și impacient; au candidat 9 persoane, dintre cari trei (3) Români, ér ceilalți Maghiari. Au reușit notarul în pensiune Ioan Grama (Serbeni), notarul Tollas Károly (Urisiul-de-jos), preotul Aurel Dumbrava (Habic).

Alegerea însă se va nimici, deore-ce Kassai ca president, după cum am înțeles, între membrii de încredere a pus pe unul ce n'avea drept de vot, ér de altă parte a desfăcut țidula dată de preotul din Urisiul-de-jos și altele.

Când l'a interpelat preotul Zaharia Matei din Urisiul-de-sus d'icându-i că a trebuit să scie, că Kiss are drept de vot ori n'are și de ce nu l'a excepționat ca să nu mai pörte ómenii în timpul lucrului de atâtea ori, notarul Kassai l'a provocat la ordine, amenințând, că va întrebuița și forța, decât va fi de lipsă.

Inteligența noastră a fost solidară și cred, că la cazul când alegerea va fi anulată, Românii ar fi și mai solidari, după cum s'au exprimat cu toții, încât să reușescă numai candidații de ai noștri.

Acestea mi-am ținut de datorie a vi-le aduce la cunoștință.

Unul din cei prezenți.

Dela curtea cu jurați.

Procesul crimei dela Mândra, despre care am mai amintit în ziarul nostru, a durat la curtea cu jurați din Brașov trei zile și jumătate. S'a început luni dimineața în 18 Novembre și s'a terminat Joi, în 21 Novembre, la órele 12 1/2 din zi. Primul acuzat era Gh. Socaciu (apărător d-l avocat Simeon Damian) 2) Nicolae Fărcaș și 3) Ion Fărcaș (apărăți de d-l Dr. N. Mănoiu) 4) Ion Mândru Cocan (apărător Dr. Ign. Feiler) 5) Iacob I. Taflan și 6) Ioan Taflan al lui Iacob Nisse (apărăți de d-l candidat de avocat Ariton Pralea, substituind pe d-l avocat Dr. Eugen de Lemeny). Desbaterile au fost conduse de d-l Dr. Fr. Iahn, ca președinte, asistat de membri de ședință Abraham și Dr. Grünfeld. Sarcina greă de interpret a avut-o în acest mare proces d-l Dr. Eugen Mețianu. Ministerul public a fost reprezentat prin Andr. Molnar. Au fost ascultați peste 40 de martori și numai deposițiile acestora au necesitat două zile și jumătate.

Prima acuzare a fost ridicată pentru *omor cu voință* perpetrat în comuna Mândra (Făgăraș) în Novembre a. tr. contra lui Lazar Comșa, care a și murit, și fratele său Ilie Comșa, care a scăpat cu viață. În urma opoziției avocatului S. Damian consiliul de punere sub acușatie a decis, ca acușarea să se ridice pentru *lesionă grave corporale*, din cari a urmat mărtea, ér în decursul procesului reprezentantul ministerului public renunțând și la această acușare a susținut acușarea pentru „*lesionă grave corporale* din care a urmat mărtea, crimă fap-tuită de mai mulți, fără ca să se scie dela care a venit lovitura mortală” (§ 308 c. p.) În ziua de 20 la órele 4 p. m. s'a retras tribunalul să chibzuască asupra întrebărilor ce erau de pus. La 7 óre s'au publicat aceste întrebări, luându-se în locul al doilea și întrebarea apărătorilor. La șapte ore sera s'au început pledoariile și au durat până la órele 11 noaptea. Relevăm cu deosebire clasica pledoară a apărătorului Simeon Damianu, care a hotărât așa d'icând sorta procesului. D-l Damianu a pledat cerând achitarea pe motiv, că făptuitorii erau în *legitimă apărare*.

În ziua de 21 l. c. (Sf Archangelii Mich. și Gavril) se retrag jurați în camera de deliberare. La 12 1/2 se publică verdictul, care este negativ. Pe baza acestui verdict acușatii au fost achitați și după 13 luni de arest preventiv puși în libertate.

Verdictul juraților a produs în public o impresie bună și a fost aplaudat.

Recurs nu s'a făcut nief dintr'o parte.

Răsboiul din Africa-de-Sud.

Lord Kitchener a raportat oficiului de răsboi, că în foarte multe casuri trupele englese se predau Burilor de bună voie. Sci-

rea acesta a produs la Londra nespuse de mare consternație.

Burii batjocuresc pe soldații englesi d'icându-le „*Hand up*” (Mâna sus), fiind-că aceștia îndată-ce ajunge lucrul la atac serios, în semn de predare își ridică mâna.

*

„*Le Temps*” din Paris spune, că Joia trecută s'a ținut o conferență sub auspiciile societății geografice înaintea unui auditoriu numeros. Conferența a ținut-o Sandberg adjutant al generalului Botha. Terminând conferența, oratorul a făcut un apella simpatia tuturor în favoarea victimelor din taberile de concentrare, conchițând cu cuvintele:

„Englesii neputând să învingă forța armelor noastre, ne estermineă neamul făcând să ne piară femeile și copiii”.

Interwievat apoi de un reporter al unui ziar, Sandberg i-a comunicat următoarele:

„Vom fi victorioși de sigur! Unica grije pe care o avem, e să scim: cum vom trăi și unde ne vom adăposti, după-ve vom fi gonit de pe pământul nostru cele din urmă trupe englese, atunci când nu vom mai avé trenurile și convoiurile lor, din cari să ne aprovizionăm cu merinde și cu munițiuni. Pentru acuma suntem foarte liniștiți. Când n'avem ce mânca, luăm dela ei (dela Englesi). Și tot asemenea cu pulberea, cu glonțele și cu obuzele lor îi batem”.

Despre ofițerii englesi d'ise:

„Lordul Roberts era mai puțin soldat, decât actualul generalissim Kitchener. Burii au mai multă încredere în cuvântul acestuia, decât în al lordului Roberts. Cât despre ofițerii ceilalți, pot să vă afirm, că majoritatea sunt mediocri. Sunt mai mult papuși de salon, decât adevărați soldați”.

NECROLOG. Pătrunși de adâncă durere vă facem cunoscut, că mult iubitul nostru: soț, părinte, frate, cumnat, unchiu, nepot, cuscru și văr: **Iorgu Bureția**, în etate de 55 ani, a încetat din viață, în mod repentin, astăzi la 9 óre a. m. Rămășițele pământesci ale scumpului defunct se vor înmormânta Sâmbătă în 10/23 Noemvrie, la órele 2 1/2 p. m. în cimitirul din Gróverii al bisericii gr. or. române din Brașov-Cetate, ridicându-se din capela din acel cimitir. Rugați-vă Domnului pentru densus!

Brașov, 8/21 Noemvrie 1901.

Maria Bureția ca soție, George, Iancu, Elisa, Elvira, Alexandru, Ana și Maria, ca fi. Vasile Bureția, frate. Atena V. Bureția, Caterina Ionescu, Panait și Elena Tănescu, Ana Pitiș, cumnate. Tache Stănescu, cumnat. Mihail și Victoria Stănescu, Iorgu și Zoe Stănescu, Dr. Ioan și Maria Cloaje, Aurel și Catinca Beleş, Vasile Stănescu, Dr. Dimitrie Stănescu, Dr. Iosif și Elena Blaga, Dr. Eudoxin și Sofia Procopovici, Dr. Isidor și Eugenia Bodea, Hareti Stănescu, Maria Cociaș, Policenia Ionescu, Alexandru Anghelovici, Teodor și Elena Mantsu, Ecaterina Pribegeanu și familiile Hogăș, Diamandescu, Serghescu, Gheorghiu, Teodoru și Niculescu, ca nepoți și nepóte. Carolina Caracalechi, mătușă. Maria G. Stănescu, cuscra. Emanuil și Elena Safrano, Elena Sotir, Eleftera Safrano, Emanuil și Elena Mihalovits, ca veri și verișóre.

SCIRI ULTIME.

Atena, 22 Noemvrie. Aici a avut loc un meeting de protestare al studenților contra hotărârii sinodului de a traduce evangeliile în limba neoeelină. Studenții s'au ciocnit cu armata, 7 persoane au fost omorite.

Literatură.

„*Cartea Durerii*” de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Dăianu. Tipografia lui Heinrich Uhrmann din Timișoara 1895. O cărțioică de mângăere sufletescă care costă legată 3 coróne plus 10 bani porto. Se află de vindare la Tipografia „A. Mureșianu”.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Nr. 7946—1901.

PUBLICAȚIUNE,

privitoare la predarea fasiunilor de chiria caselor și la măsurarea dărei de casă pe anii 1902, 1903 și 1904.

In urma ordinului circular al Inaltului minister reg. ung. de finace Nr. 7830—1901, se aduce la cunoștința tuturor, cum-că darea de casă pe anii 1902, 1903 și 1904 se va face încă în acest an, pe baza datelor de dare adunate cu ocaziune de descripțiune de dare, precum și pe baza fasiunilor proprietarilor de case.

Predarea fasiunilor pentru darea de casă, ce au a-l face proprietarii de case asupra chiriilor, ce le-au luat în anul 1901, are să se întempe până în 30 Novembre st. n. a. c. la oficiul de dare orășenesc, căci la din contră aceste fasionări se vor face pe cheltuiala lor ex officio.

Blanchetele de fasionări pentru darea de casă se dau afară gratis de către oficiul de dare orășenesc și rubricile diferite ale fasiunei sunt a-se umplé punctual și consciențios.

Posesorii de case se obligă, ca să dea oficiului orășenesc de dare toate acele date, cari să recer pentru statorirea dărei.

Posesorul de casă séu chiriașul permanent al casei este îndreptătit, ca să estradeze fasionarea dărei de casă chiar și prin plenipotențiatul séu; totuși însă, la cas, decă prin nefasionarea chiriei de casă se comite o prescurtare a dărei, cade responsabilitatea pe posesorul casei.

La cas, decă pentru una și aceeași casă există mai mulți posesori, atunci sunt toți datori, ca să subscrie cōla de fasionare, eventualmiute să se subscrie prin plenipotențiatul lor. Pentru datele induse în această cōla sunt toți posesorii responsabili.

Intregul venit (brut) al casei consistă din tot, ce primesce posesorul de casă pentru folosirea casei închiriate. Sub venitul chiriei, prin urmare, nu se înțelege numai solvirea banilor statorită sub acest titlu, ci tot aceea, ce oferă chiriașul ca contra preț pentru folosința obiectului de chiria; aci se subsumază darea, aruncurile comitatense și comunale, competențele de asigurățiune, competențele pentru clădirea șoselelor, spesele pentru adaptările și reparaturile de casă, mai departe toate acele sume, cari le plătesce chiriașul posesorului de casă pentru conducerea de apă, pentru iluminațiune nocturnă, pentru căratul gunoiului etc.; în fine aparține aci și-căre soiu de prestațiunii naturale din partea chiriașului. Prin urmare și-căre posesor de casă séu îndreptatul séu este obligat, ca la și-căre clădire, la și-căre locuință séu la și-căre piesă de locuință se fasioneze, fără de vr'o dotragere, chiriile astfel, după cum s'au stipulat, respective la edificiile séu singuraticile locuințe neînchiriate astfel, după cum de facto s'ar fi putut închiria.

Zidurile séu locuințele, ce sunt închiriate cu mobilier, sunt a-se fasiona așa, ca și când ar fi fost închiriate fără mobile; dăr proprietarul casei are să arete cu cifre în fasionare, câtă sumă din suma întregă a chiriei se vine pe mobile; tot așa are să se întempe, decă s'a închiriat o locuință cu grădină, în cazul acesta să se arate suma, ce se vine pe mobile; tot așa are să se întempe decă s'a închiriat o locuință cu grădină, în cazul acesta să se arate suma, ce se vine pe grădină.

In cas de-ă o localitate a rămas în decursul anului 1901 golă și

neînchiriată, atunci are de a-se induce în cōlele de fasionare suma de chirie, care s'ar fi căpătat închiriându-se localitatea.

Asemenea nu sunt a-se introduce în cōla de fasionare datorile, ce sunt scrise pe case, de ore-ce aceste însemnări nu se iau în considerație la măsurarea dărei pe case, după-ce fasiunile dărilor intabulate sunt a-se preda deosebit oficiului de dare orășenesc pe o cōla de fasionare deosebită și adecă, tot-dénua în cursul lunii lui Ianuarie a și-cărui an, pentru ca să fie luate în considerațiune la măsurarea adausului la darea generală pe venite.

Acel posesor de case séu acel îngrijitor de case, care nu așterne fasiunea dărei de casă séu nu reintregește în decursul termenului statorit (cu cel mult 8 zile) de către organul măsurării dărei, cōla de fasiune lui așternută cu mancițăți, se obligă ca să pōrte spesele împreunate cu luarea ocupațiunei locale spre scopul delăturării astor-fel de mancițăți, pedepsindu-se, afară de aceea cu o pedepsă dela 2—100 cor.

Asupra referințelor și datelor faptice, din cari se pōte de judeca venitul chiriei casei, e obligat fie-cine, ca, îndată ce este provocat de organele de dare, să dea clarificările cerute.

La cererea posesorului de casă se obligă chiriașii, ca prin inducerea numelui în respectiva rubrică a cōlei de fasiune să adevărescă adevărul fasionării. Acel posesor de casă, care își subscrie de către chiriași cōla fasionării chiriei mai înainte de ce să fi indus mai înainte chiriile, se pedepsește de atâtea-oră cu 200 cor. de câte-oră a comis față de singuraticii chiriași această neglijanță.

Pedepsa bănescă se estradează în întregă ei sumă aceluia care a făcut arătarea.

La cas, când posesorul casei în înțelegere cu chiriașul a comis prescurtarea de dare și prin acesta prescurtarea erariului (de stat) atunci se pedepsește ambele părți cu suma triplă din prescurtarea comisă; de o astfel de pedepsă se absolvă însă chiriașul atunci, când asupra acestei prescurtări face în decursul a 15 zile raport la autoritatea financiară reg.

Acel posesor de casă, care nu arată în decursul a 14 zile împrejurarea, că locuința nu mai este golă, mai departe, că s'a schimbat categoria dărei de casă (sub care este de a se înțelege acea împrejurare, când casa séu locuința care până acum a aparținut dărei după clasele de casă, e supusă, în urma închirierii, dărei chiriei de casă, și vice-versa), — în fine acel posesor de casă, care nu arată în același termen oficiului orășenesc de dare, că a esperat dreptul eliberării casei sale de dare, prin urmare: împrejurările cari dispun începerea obligămintului solvirei dărei, se pedepsește în sensul §. 100 al art. de lege 44 din anul 1883, cu o pedepsă, care pōte fi până de 8 oră atât de mare cât este suma aceea, cu care s'a prescurtat erariul.

In urmă se mai amintesc, cum-că în acel cas, decă pentru înlesnirea partidelor supuse dărei de casă din oră și ce causă séu abținere nu s'a predat fasiunea de chiria casei, posesorul casei nu este eliberat dela predarea fasiunei la termenul defipt, ci din contră e obligat a-și lua fasiunea pentru darea de casă dela oficiul de dare orășenesc.

Darea casei se statorosește de organele oficiului orășenesc de dare.

Brașov, 16 Novemb. 1901.

Oficiul de dare orășenesc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Novembre n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	118.05
Renta de corone ung. 4%	93.15
Impr. cail. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.90
Impr. cail. fer. ung. în argint. 4 1/2%	100.50
Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis.	118.75
Bonuri rurale ungare 4%	92.80
Bonuri rurale croate-slavone	93.30
Impr. ung. cu premii	174.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	99.—
Renta de argint austr.	98.90
Renta de hârtie austr.	118.60
Renta de aur austr.	139.75
Losuri din 1860.	161.50
Acții de-ale Băncei austro-ungare.	139.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit	629.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	629.50
Napoleonori.	19.06 1/2
Mărci imperiale germane	117.15
London vista	239.40
Paris vista	95.12 1/2
Rente de corone austr. 4%	95.50
Note italiene	92.80

Cursul pieței Brașov.

Din 22 Novembre n. 1901.

Banota rom. Cump.	18.94	Vënd.	18.98
Argint român. Cump.	18.40	Vënd.	18.44
Napoleonori. Cump.	19.02	Vënd.	19.06
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusescei Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	18.—	Vënd.	—
Lire turcescei Cump.	10.72	Vënd.	—
Soris. fonc. Albina 5%	100	Vënd.	101.—

A N U N C I U R I
(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădământ, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-oră.

Administr. „Gazetei Trans.“

În Cafeneaua Redoute

astăzi și în toate zilele se dă reprezentanții internaționale de **VARIETAȚI DECENTE.**

Debutul D-sorei **Ada Banne** Soubrette costum, din Orpheum Ronacher din Viena. Sansoneta D-sora **Iulia Buday** din Budapesta. D-sora **Gasser Emma**, **Ella Chasse** din orfeum Viena, D-l **Jaques Brusst** humorist de salon, **Carl Bluman** comic, **A. Stoffka** kappelmaistru.

Inceputul la 8 1/2 ore.

Entree liber.

De o cercetare numărōsă se rōgă

1—4(326)

Friedrich Schmidt.

626 — 1901.

vęgrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-sa értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a zernesti kir. járásbíróság 1901 évi V. 194/2 számú végzése következtében Pana Aron zernesti lakos javára Gligor Ión senior zernesti lakos ellen 16 kor. s járulékal erejéig 1901 évi június hó 4 én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 689 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 1 Langen & Wolf-féle gázmotor és felszerelvénye nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zernesti kir. járásbíróság 1901-ik évi V. 194/5 számú végzése folytán 16 kor. tőke-követelés és eddig összesen 43 kor. 68 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Zernesten Pana Aron házánál leendő eszközésére 1901 évi November hó 25-dik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-sa értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adadni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül-foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. trv.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Zernesten, 1901 évi Octóber hó 30-ik napján.

Huszár Vilmos,
kir. bírósági végrehajtó.

1—1.(307)

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decă fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicele la stomach și pantece, în contra căreilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bóle femeescei a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încōce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corōne 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătōrescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decă fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sare este fórte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de gōdină și reumatism și a altor urmări de rēcālă. Prețul unei sticle originale plumbate, Corōne 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sapun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Corōne 1.80. Fie-care bucată de sapun, pentru copii este provădută cu marea de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează gilinic prin rambursă postală.

La depozite să se cēră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.